

2019. gada oktobrī,
Valmierā

Iedzīvotāju diskusija par saliedētu sabiedrību IDEJU KOPSAVILKUMS

Alūksnes NVO Sabiedrības centrs, Dārza 8a, Alūksne
2019. gada 24. oktobris

MĒRĶIS - Sabiedrības iesaiste Latvijas politikas veidošanā, kopā ar Kultūras ministriju izstrādājot Saliedētas sabiedrības pamatnostādnes. Apkopot viedokļus un priekšlikumus problēmu risināšanai. Pamatnostādnes noteiks, kādi sabiedriskie procesi tiks veidoti Latvijā pēc 2021. gada.

1. PILSONISKI AKTĪVA SABIEDRĪBA / DEMOKRĀTIJAS KULTŪRA

Nr.p.k.	PROBLĒMA	RISINĀJUMS
1.	Negribēšana citus uzklaust, neprasmē otru dzirdēt	✓ Diskusiju klubi iedzīvotājiem ✓ Klausīšanās - dzirdēšanas treniņi ✓ Kritiskās domāšanas treniņi ✓ Kristīgo vērtību popularizēšana
2.	Zema līdzdalība	✓ Strādāt ar cilvēku pašvērtējumu ✓ Mācīties novērtēt dažādību
3.	Stereotipiska domāšana, nevēlēšanās pieņemt, ieklausīties, izprast atšķirīgos viedokļus	✓ Kopīgi pasākumi, nodarbības kopā dažādām sabiedrības grupām (bērni + seniori; invalīdi bērni + pieaugušie)
4.	Sabiedrības noslāņošanās (sociālekonomiskajā jomā)	✓ Saglabāt valsts finansiālo atbalstu mūzizglītības, kultūras pakalpojumu pieejamībai katrā apdzīvotajā vietā ✓ Labdarības popularizēšana ✓ Dibināt fondus ✓ Motivēt nemitīgi izglītoties
5.	Politīķi nepilda tautas gribu	✓ Audzināt jaunu politiķu paaudzi, kuri atbalsts aktīvu sabiedrību
6.	Nav novērtēts senioru devums valstij	✓ vajadzētu novērtēt to ne tikai vārdos, bet arī darbos ✓ Iesaistīt seniorus likumdošanas veidošanā - iespēju senioriem izteikt savu viedokli
7.	Sabiedrībai nav vienota mērķa. Mēs briesmīgi skrienam, bet uz kurieni?	✓ Izvirzīt kopīgu mērķi nacionālā līmenī un virzīties uz to kopā ar iedzīvotājiem ✓ Mainīt pastāvošo vērtību sistēmu, analizējot to ✓ Sistēmai jāļauj pieļaut kļūdas, jāspēj piedot
8.	Paaudžu konflikti, paaudžu atšķirīgā uztvere, uzskati par lietām	✓ Dažādos pasākumos, aktivitātēs mazināt vecuma nozīmi, izceļot zināšanas, pieredzi, prasmes, varēšanu ✓ Organizēt meistarklases, kur mācīt ieklausīties otrā cilvēkā ✓ Starppaaudžu pasākumi - IT un citās jomās, kur viena paaudze var zināšanas, prasmes, iemaņas nodot citai paaudzei, jo katram ir sava stiprā puse

9.	Jaunieši neiesaistās sabiedriskajā dzīvē	✓ Motivēt jauniešus, izveidojot kādu aktivitātes balvu ✓ Iesaistīt jauniešus
10.	Zems pašvērtējums	✓ Izglītošanās sistēmas maiņa - skola/ ģimene/ pieaugušo izglītība ✓ Saskatīt labo un noderīgo savā pieredzē, lai dalītos, nevis uzspiestu- "ko es varu?" ✓ Vecāku izglītošana skolu ietvaros (lai nenodarītu pāri bērnam) ✓ Mazināt sliktā kultivēšanu medijos, savstarpējā saskarsmē ✓ Izglītošana par katra cilvēka atbildību
11.	Kritiskās domāšanas trūkums	✓ Mūžizglītības pasākumi ✓ Atbalstīt dažādas domubiedru grupas pasākumu organizēšanā
12.	Doto iespēju neizmantošana	✓ Popularizēt piemērus par iespējām (uzmundrināt, motivēt iesaistīties) ✓ Mērķu rezultātu uzstādīšana, lai radītu pēc iespējas lielāku, plašāku ietekmi ✓ Sniegt mērķtiecīgu informāciju
13.	Zema vēlēšanu aktivitāte	✓ Likumdošanā paredzēt, ka vēlēšanu apmeklēšana ir obligāta ✓ Ar izglītošanas pasākumiem panākt, ka cilvēki domā par ko balsot, jūt atbildību par savu izvēli ✓ Katram kļūt aktīvākam - iesaistīties NVO darbā vai partijā ✓ Mudināt iet uz vēlēšanām ✓ Izglītot, informēt vēlētājus ✓ Veidot reālākas priekšvēlēšanu kampaņas
14.	Nepietiekams atbalsts mazajam biznesam	✓ Vienkāršot grāmatvedību ✓ Nodokļu samazināšana
15.	Neticība, ka cilvēku aktivitāte var kaut ko mainīt	✓ Popularizēt piemērus, kas liecina par pretējo - dažādos pasākumos

2.UZTICĒŠANĀS

Nr.p.k.	PROBLĒMA	RISINĀJUMS
1.	Dažāda redzējuma mediji	✓ Izglītot sabiedrību medijpratībā ✓ Izskaust nelegālos ziņu portālus, kas sniedz melīgas ziņas ✓ Iedziļināties informācijā, neskatīties virspusēji ✓ Izprast mediju lomu mūsdienu sabiedrībā
2.	Mediju ziņas- "vīrsraksti" Dezinformācija, viltus ziņas	✓ Izglītot sabiedrību par medijpratību ✓ Popularizēt labās ziņas caur valsts apmaksātiem medijiem ✓ Caur mācību saturu veicināt bērnu atvērtību, drošību
3.	Nespēja vienoties par kopējiem mērķiem	✓ Labas lietas nenāk ātri. ✓ Jāorganizē sarunas - daudz un pozitīvas, jo ir lietas, par kurām var vienoties. ✓ Sabiedrības izglītošana

		✓ Veidot programmas, kas veicina dažādu tautību cilvēku iepazīšanu ✓ Attīstīt brīvprātīgā darba kustību
4.	Aizspriedumi, stereotipi par iebraucējiem	✓ Rast skaidrību par iebraucēju mērķiem un darīt tos zināmus sabiedrībai ✓ Ar savu personīgo, pozitīvo piemēru ✓ Valsts atbalsts saliedējošiem pasākumiem
5.	Nevajadzīga kašķēšanās/ domstarpības - nedzirdam, neklausāmie, nepieņemam	✓ Ievērot elementāru pieklājību savstarpējās attiecībās ✓ Iesaistīt psihologus problēmu risināšanā ✓ Izglītēt sabiedrību kompromisa mākslā
6.	Neuzticība valsts likumdevējam, valdībai	✓ Pašvaldībām darboties tā, lai tām varētu uzticēties. ✓ Valdībai vairāk atbalstīt pašvaldības, vairāk uzticēties vietējām kopienām ✓ Iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanā ✓ Stādīt sabiedrības labumu augstāk par personīgo
7.	Valdībai neinteresē mazo cilvēku problēmas	✓ Ar likumu noteikt politiku izglītības līmeņa prasības - minimum ✓ Nepieļaut, ka savas intereses politiķi stāda augstāk par sabiedrības interesēm ✓ Prasīt atbildību politiķiem
8.	Sabiedrībā nevalda vienlīdzība	✓ Dibināt atbalsta fondus ✓ Redzot problēmas, iesaistīt citus palīgā tās risināt ✓ ar mūžizglītības iespējām atbalstīt tos, kas "bedrē" ✓ Valdībai atbalstīt mazos uzņēmējus
9.	Vienaldzība	✓ Nebaidīties atšķirties no citiem un būt ieinteresētam un aktīvam ✓ Celt cilvēku izpratnes, inteliģences līmeni
10.	Pateiktā vai lasītā nepareiza uztvere	✓ Sabiedrības izglītošana
11.	Politiķi, amatpersonas ne vienmēr pilda solījumus	✓ Likt uzņemties atbildību ikvienam par darbību/bezdarbību un tās sekām
12.	Finansiālās grūtības	✓ Veidot pārdomātu ekonomisko politiku ✓ Darba vietu skaita palielināšana
13.	Pēkšņas likumdošanas izmaiņas	✓ Nepieļaut straujas likumdošanas izmaiņas, neizdiskutējot ar sabiedrību. Galvenais, lai negatīvi neietekmē iedzīvotājus un uzņēmējdarbību. Stabilitāti - vismaz 3 gadus.
14.	Valdība nepilda solījumus	✓ Jāveic valdības un politiķu paveiktā darba kontrole un izvērtēšana

3. NACIONĀLĀ IDENTITĀTE UN VALODA

Nr.p.k.	PROBLĒMA	RISINĀJUMS
1.	Latviešu valodas tīrība, latviskums - nav pietiekošā līmenī	✓ Dzīves līmeņa celšana ✓ Simbolika izmantošana, popularizēšana ✓ Tradīciju attīstība ✓ Veicināt lasīšanu un rakstīšanu ar roku ✓ Izvairīties no jaunvārdiem, kas ienāk no svešvalodām (žargons, slengs)
2.	Daudz svešvārdu, kuri nav aizstājami ar latviešu vārdiem	✓ Maksimāli censties lietot latvisku skaidrojumu un lietot tos gan ikdienā, gan oficiālās sarunās
3.	Kaitina, ka cittautieši lepojas ar savu latviešu valodas neprasmī	✓ Ieinteresēšana par latvisko - pasākumos, ieinteresēt ✓ Dot iespēju iegūt jaunu pieredzi ✓ Izmantot tradīcijas, Dziesmu svētkus, sporta svētkus, lai ieinteresētu cittautiešus
4.	Pamatvērtību dažādība	✓ Kopīgi pasākumi ✓ Apmaiņas programmas redzesloka paplašināšanai ✓ Tradīcijas ✓ Ieinteresēšana
5.	Zema dzimstība	✓ Ģimenes kā pamatvērtības popularizēšana ✓ Kristīgo vērtību saglabāšana ✓ Ģimenes atbildības celšana ✓ Valdības finansiāls atbalsts ģimenēm ✓ Atbalsts jaunajām ģimenēm, kur jaunā māmiņa ir studējoša (auklītes vai bērnudārza piešķiršana) ✓ Ieinteresētība - bezmaksas transports ✓ Veicināt ģimeņu atbalstu demogrāfijas veicināšanā
6.	Tiek veidota iedzīvotāju grupa - ES pabalstu saņēmēji, kuri neplāno strādāt	✓ Izglītēt sabiedrību – uzņemties atbildību ✓ Veidot iekšējo motivāciju, pašpietiekamību ✓ Attīstīt savstarpēju palīdzību, kooperēšanos
7.	Latvietis - vienpatnis. Latvieša gēns - savrups, egoistisks, savtīgs	✓ Jauno vecāku izglītošana bērna personības veidošanā - ielikt bērnā drošības, pastāvības sajūtu no bērnības ✓ Izglītības sistēmā vairāk izglītēt dzīvei, bet ne “bakstīt iekšā” nevajadzīgas zināšanas
8.	Latviskā identitāte nav atbilstošā līmenī	✓ Lēnām, neatlaidīgi sargāt savu identitāti ✓ Radīt iespējas citu tautu cilvēkiem mācīties un runāt latviski ✓ Rīkot pasākumus, kas to veicina
9.	Cittautiešiem nav pietiekamu latviešu valodas zināšanu	✓ Jānodrošina iespēja ikvienam interesentam bez maksas apgūt latviešu valodu

4. MIGRĀCIJA/IMIGRĀCIJA

Nr.p.k.	PROBLĒMA	RISINĀJUMS
1.	Valodas barjera	✓ Bibliotēkās un citur sagatavoti cilvēki, kuri var palīdzēt ✓ pie publiskām vietām - stendi ar informāciju dažādās valodās un pamata informāciju ✓ Organizēt latviešu valodas apmācības ✓ Jāorganizē latviešu valodas kursi - bez maksas ✓ Mācīties dažādas valodas - gan ieobraucējiem, gan vietējiem
2.	Vēl vairāk cilvēku izbrauc no valsts.	✓ Veidot nodokļu sistēmu, kas piemērota reģionu attīstībai ✓ Jaunajiem speciālistiem likt atstrādāt 3 gadus savā valstī
3.	Jauni, izglītoti cilvēki dodas prom no reģioniem	✓ Iesaistīt politikā, sabiedriskajā dzīvē ✓ Risināt ekonomiskās problēmas ✓ Piedāvāt darba vietas
4.	Samazinās iestāžu pakalpojumu apjoms uz vietām	✓ Ņemt vērā iedzīvotāju vajadzības un intereses
5.	Migrācija uz centriem	✓ Risināt mobilitātes problēmas ✓ Atbalstīt - labāk uz centriem, nevis uz citu valsti
6.	Baidāties no nezināmā	✓ Sākt ar kāpēc? ✓ Sniegt informāciju ✓ Mācīties valodas
7.	Sociāli ekonomiskie apstākļi	✓ Mācīties novērtēt situāciju
8.	Cilvēki ir aizdomu pilni	✓ Radīt iespēju pasākumos vietējiem satikties ar dažādiem cilvēkiem, dot iespēju iepazīt un iepazīties
9.	Stereotipiska domāšana attiecībā uz migrāciju	✓ Vairāk informācijas par ieobraucējiem medijos, pasākumos ✓ Organizēt saietus, tikšanās
10.	Vecākā paaudze uzmanīga/rezervēta pret migrāciju	✓ Labo piemēru popularizēšana ✓ Statistika - labo un sliktu piemēru salīdzināšana ✓ Pabūt ārpus savas kopienas (jāiziet no savas sētas)
11.	Nav pieredzes ar imigrāciju	✓ Vairāk izmantot Eiropas mobilitātes iespējas
12.	Iebraucēji nerespektē vietējos noteikumus	✓ Izglītēt, informēt ieobraucējus par noteikumiem ✓ Sabiedrības integrācijas centrs sniedz atbalstu
13.	Saliedētības problēmas	✓ Organizēt dažādus pasākumus, sadarbojoties dažādām kultūras biedrībām ✓ Veicināt patriotiskumu - dzīvojam savā zemē.
14.	Dzīvesvietas problēmas - trūkst dzīvojamās platības	✓ Piešķirt jaunajiem speciālistiem apdzīvojamo platību
15.	Ekonomiskajiem migrantiem nav svarīgi iekļauties	✓ Sistemātiski pētīt / izprast motivāciju, lai var atbilstoši plānot nākamos soļus
16.	Liela migrācija	✓ Veikt pasākumus, lai paaugstinātu Latvijas iedzīvotāju dzīves līmeni

		✓ Jāsamazina nodokļi. ✓ Veidot vienkāršāku nodokļu sistēmu. ✓ Dot iespēju pašvaldībām vairāk atbalstīt uzņēmējdarbību. ✓ Jāprasa skaidri mērķi no migrant puses
17.	Likumdošana neatbilst cilvēku vajadzībām	✓ Nepārdot zemi ārzemniekiem
18.	Gaidāma imigrācija	✓ Atbalstīt jaunos speciālistus
19.	Migrācija veicina nacionālās identitātes mazināšanos	✓ Mācīt pieņemt citas kultūras, nezaudējot identitāti
20.	Lauki kļūst neapdzīvoti	✓ Atbalstīt jauniešus, kuri vēlas iesakņoties lauku vide
21.	Migranti pazemina dzīves līmeni vietējiem iedzīvotājiem - esam maza valsts, un migranti mums nav vajadzīgi	✓ Izglītot sabiedrību, sagatavot to emocionāli, lai tā būtu gatava imigrantiem no Austrumiem ✓ Ja pašvaldībā saviem cilvēkiem nepietiek darba, nepieņemt šajās pašvaldībās imigrantus
22.	Zems ekonomikas attīstības līmenis	✓ Piesaistīt investīcijas no lielām valstīm ✓ Pazemināt nodokļus ✓ Palielināt algas ✓ Veidot jaunas darba vietas
23.	Vietējiem iedzīvotājiem nepietiekama izpratne par citām kultūrām	✓ Jāmāca cilvēkiem komunikācijas prasmes ✓ Jāattīsta cilvēkiem izpratne par citām kultūrām
24.	Trūkst darba vietu	✓ Veidot ekonomiskas attiecības ar Krieviju, kur ir liels tirgus, tad veidosies jaunas darba vietas
25.	Trūkst darbaspēka Latvijā	✓ Valstij jāstimulē jaunu un labi apmaksātu darba vietu radīšanu ✓ Radīt vairāk iespēju strādāt attālināti. ✓ Atbalstīt citu valstu studentus, lai tie paliktu Latvijā. ✓ VARAM - jāatrodas reģionā, lai būtu ciešāka saikne ar reālo dzīvi, kas palielinātu ierēdņu sapratni par reālajiem procesiem valstī.
26.	Samazinās iedzīvotāju skaits Latvijā	✓ Attīstīt ekonomiku, atbalstīt uzņēmējdarbību Latvijā. ✓ Pirmos divus gadus jaunajiem uzņēmumiem - beznodokļu laiks. ✓ Likumdošanas aktus pieņemt, vienmēr izsverot - vai tie ir iedzīvotāju labā
27.	Jauniešu emigrācija	✓ Palielināt algas jaunajiem speciālistiem

Diskusijas tiek īstenotas ar Kultūras ministrijas atbalstu projektā "Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu pilsoniskās sabiedrības un starpkultūru sadarbības attīstības jomā." Ikdienā Valmieras novada fonds jau 14 gadus strādā, atbalstot vietējo iedzīvotāju iniciatīvas dzīves uzlabošanai Valmierā un apkaimē, bet ziedotājiem piedāvājot mērķtiecīgas filantropijas atbalstu.

Papildu informācija:
Gundega Silīna, Valmieras novada fonda projektu vadītāja
Tālrunis: 27820430; e-pasts: gundega.silina@vnf.lv
<http://www.vnf.lv>